Medegefinancierd door de Europese Unie

Fonds voor rechtvaardige transitie

Directie Dienstverlening, Samenwerkingsverbanden en Uitvoering
Uitvoering Van Beleid

Contactpersoon
[redacted]

notulen

Omschrijving	Notulen Monitoringcomité JTF
Vergaderdatum en - tijd	1 februari 2024 , 13.30-15.00 uur
Vergaderplaats	Microsoft Teams
Aanwezig	Vertegenwoordigers van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (waaronder de beheerautoriteit), het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, de Europese Commissie, de Intermediaire instanties JTF, de Natuur en Milieufederatie Limburg, de werknemersorganisaties, de kennisinstellingen, de regionale stuurgroepen

CONCEPT

1. Opening en mededelingen

De vergadering wordt geopend door de voorzitter. De agenda wordt zonder wijzingen vastgesteld. De [redacted] wordt de nieuwe vertegenwoordiger van het College voor de Rechten van de Mens en gaat vanaf de volgende MC-vergadering deelnemen aan de vergaderingen.

2. Conceptverslag Monitoringcomité 29 november 2023

Het verslag wordt zonder wijzingen vastgesteld.

3. Overzicht JTF andere lidstaten

De vertegenwoordiging van de EC geeft een presentatie over de voortgang van het JTF-programma in andere EU-lidstaten.

Verdeling: In de ranking van de verschillende EU-lidstaten en hun relatieve aandeel van de JTF-gelden staat Nederland met 3,3% ongeveer in het midden. Deze ranking wordt vergeleken met die van het EFRO (waarbij een verdeling o.b.v. het bruto-regionaal product wordt gedaan). Nederland heeft daarin relatief weinig middelen. Het JTF is in Europa in relatief kleine regio's geconcentreerd die verspreid liggen over de verschillende lidstaten. Van de 27 lidstaten zijn er 70 TJTP's en 93 JTF gebieden. Er zijn 9 JTF-programma's, en 29 multi-fonds programma's waarin het JTF wordt gecombineerd met EFRO, ESF (/CF), en 3 gebieden/landen met EFRO/JTF- en ESF+/JTF-programma's.

Uitvoering: In alle landen is de uitvoering met vertraging gestart. Er zijn nog weinig betaalaanvragen ingediend. Echter niet alle lidstaten rapporteren op tijd, wat betekent dat de gepresenteerde data niet volledig zijn.

Actiepunt: - In maart heeft de EC betere data ter beschikking. Deze zal in de MC-vergadering van juni 2024 gepresenteerd worden.

In absolute getallen voor wat betreft de projectselectie, staat Nederland hoog in de ranking. Drie lidstaten hebben meer dan 20% gecommitteerd, 3 lidstaten tussen de 10-20% (NL: 17%). Nederland doet het daarmee goed.

Voorbeelden van projecten/focus in andere landen:
Griekenland: Investeert in het sluiten van bruinkoolmijnen en elektriciteitscentralen die werken o.b.v. diesel.
Tsjechië: Ook hier wordt geïnvesteerd in het sluiten van bruinkoolmijnen en het verduurzamen van het elektriciteitsnet. Veel medewerkers uit deze industrieën moeten omgeschoold worden.
Frankrijk (Hauts-de-Frans): Zij investeren veel in de industrie die nu afhankelijk van koolstof (carbon-intensive industries).
Zweden: Ook hier ligt de focus op de emissie-intensieve industrie en het overzetten naar hernieuwbare energie. Echter lopen sommige projecten vast op het verbod van staatsteun.
Slowakije: Zij investeren in stadsverwarmingsinstallatie om van kool over te schakelen naar geothermale energie.
Estland: Investeert in een project om magneetfabriek te bouwen (nodig voor groene transitie in verschillende industrieën). Daarmee worden veel nieuwe banen gegenereerd.

Meer voorbeelden zijn online te vinden op het *Just Transition platform*. De selectie van projecten en het budget kan online worden ingezien op het *Cohesion open data platform*.
Verder werd door de vertegenwoordiging van de EC opgemerkt dat er een zeker risico kan ontstaan bij het openstellen van de maximale budgetten per regio. CPR schrijft voor dat per programma in elke lidstaat 50% van de bijdrage voor 2026 en 2027 als flexibiliteitsbedrag wordt ingehouden tot aan de vaststelling door de EC van de tussentijdse evaluatie.

Vragen & Antwoorden:
- *Hoe gaan andere lidstaten om met het DNSH-principe?*
  → Sommige landen houden het op de goedkeuring van de borging op programmaniveau door de EC, andere landen hebben een gedetailleerd stappenplan waaraan projecten zich moeten houden.
- *Alle projecten zijn verlaat gestart, wat het moeilijker maakt om de N+3 deadlines te halen. Wordt daar rekening mee gehouden?*
  → De EC geeft aan dat ondanks de late start van sommige landen, er niet van de huidige planning en deadlines kan worden afgeweken. Er zal vermoedelijk 30% van de betaling als voorschot komen (STEP-voorstel). Als dat voorstel wordt goedgekeurd, is het makkelijker om de budgettaire deadlines te halen. De Europese Raad gaat vandaag over het STEP-voorstel besluiten.
- *Worden er kennisbijeenkomsten gefaciliteerd om kennis uit te kunnen wisselen?*
  → Ja, dit wordt gefaciliteerd. Er zijn verschillende projecten, bijvoorbeeld JTF-groundwork (steun aanvragen om problemen met projecten op te lossen) en een peer-to-peer-review systeem. Al deze informatie is ook te vinden op de EC Just Transition platform onder Inforegio - Just Transition Fund (europa.eu) en op het Cohesion Open Data Platform https://cohesiondata.ec.europa.eu/ (Hierover is een mail nagezonden naar alle leden van het Monitoringcomité JTF).

CONCEPT

4. Voortgang JTF-programma (dashboard)

SZW geeft een algemene toelichting op het dashboard. Het dashboard is opgesteld o.b.v. het eerder vastgesteld memo "Afnemende Hardheidscriteria" in het MC-vergadering van 29 november 2023. Conform bestuurlijke afspraken van maart 2021 dient 80% van het budget op programma niveau gecommitteerd ze zijn conform de afgesproken afnemende hardheidscriteria. Enige regio's die eerder achterliepen hebben een inhaalslag gemaakt. Projecten mogen een looptijd van maximaal 3 jaar hebben. De meeste projecten zijn in 2026 afgelopen.

In het dashboard wordt voor de volgende MC-vergadering het criterium "verleningen" opgesplitst in daadwerkelijke gecontroleerde uitgaven. Dit geeft een nauwkeuriger beeld van de daadwerkelijke realisatie van de kosten.

Toelichting vanuit regio's:
Groningen-Emmen: Heeft 150 miljoen beschikt (en 150 miljoen 'in pijplijn');
IJmond: Heeft 33 ingediende projecten en nog eens 15 in de pijplijn. Er is een enorme inhaalslag gemaakt. Spoor 3 (arbeidsmarkt) loopt iets achter, maar de verwachting is dat dit zal worden ingehaald;
Groot-Rijnmond: Heeft 178% van het budget geprogrammeerd. Rijnmond doet het zeer goed;
West-Noord-Brabant: Vooral sporen 1 (innovatie) en 3 (arbeidsmarkt) lopen goed. Spoor 2 (infrastructuur) loopt achter door onder andere de stikstofeisen, waardoor projecten niet door kunnen gaan. Ze zijn goed op weg en hebben vertrouwen dat de rest van het budget nog tijdig zal worden gecommitteerd;
Zeeuws-Vlaanderen: Het loopt naar wens. In januari is 80% van het budget gecommitteerd. Ze zijn zeer tevreden over het soort ingediende projecten;
Zuid-Limburg: Ook in deze regio loopt het naar wens. Er is voor 95% gecommitteerd.

Actiepunten:
- Tijdens de MC-vergadering van juni 2024 wordt het dashboard opnieuw gepresenteerd aan de MC-leden.
- Tijdens de MC-vergadering van 20 juni 2024 worden mogelijk ook de uitgaven gepresenteerd in het dashboard. Dit is afhankelijk of er reeds uitgavenstaten zijn gecontroleerd in de regio's.
- Daarnaast wordt ook het verzoek gedaan om de splitsing tussen de drie verscheidene sporen weer te geven voor het MC van 20 juni 2024.
- Het dashboard zal structureel in elk MC-overleg worden besproken om de voortgang van het JTF te monitoren.

CONCEPT

5. Do No Significant Harm

In de MC-vergadering van 29 november 2023 is afgesproken dat de DNSH-werkgroep een format zou ontwikkelen om de DNSH-principes te monitoren.
Op basis van deze afspraak is het DNSH-werkgroep bij elkaar geweest. De werkgroep is in overleg getreden met de leden van de mid-term review evaluatie en monitoring. De conclusie is dat DNSH voldoende meegenomen wordt in de mid-term review van het programma. Op basis hiervan is het voorliggende memo ingebracht om tot besluitvorming te komen.

Er wordt over een weer gesproken of deze aanpak voldoende is om de borging van de DNSH-principes te toetsen. De meerderheid van de leden van het MC stemt in met de memo. De conclusie is dat de evaluatie van DNSH voldoende wordt meegenomen in de mid-term review. Zij vinden dat het milieu een belangrijke horizontale randvoorwaarde is binnen het programma en de projecten en vinden dat DNSH moet worden gemonitord, maar het zou niet het leidende principe moeten zijn.
De milieuorganisatie is het er niet mee eens en stemt "tegen" deze aanpak. De milieuorganisatie is van mening dat zoals het nu geborgd is in de aanvraagprocedure, de DNSH-principes zeer marginaal worden getoetst (ja/nee-vragen). Dit is niet voldoende om DNSH te borgen. Het DNSH-principe is geen leidende principe, maar wel een minimale vereiste om voor EU financiering uit het JTF in aanmerking te kunnen komen. De milieuorganisatie geeft verder aan dat studenten van de TU Delft een studie naar DNSH hebben verricht en een beslisboom hebben ontwikkeld die zou kunnen worden toegepast in het proces. Deze stukken zullen nagezonden worden.
Ook de Recovery and Resilience Facility (RRF) heeft DNSH-principes. De EU-auditors hebben dit onderdeel bekeken. Wanneer het rapport beschikbaar is, zal dit worden gedeeld met de uitvoering om te bezien of DNSH-principes binnen het JTF-programma voldoende is geborgd of dat er meer moet gebeuren.

6. Vooruitblik MC juni 2024

Op 20 juni 2024 zal de volgende MC-vergadering in Zuid-Limburg plaatsvinden, tussen 12:00-16:00 uur. De voorkeur gaat uit naar een fysiek overleg, maar het is mogelijk om digitaal aan te sluiten. Uit de datumprikker blijkt dat maar 57% van de leden aanwezig kunnen zijn. Dat is een magere aanwezigheid. Het verzoek is om nogmaals in de agenda's te kijken en hier ruimte voor te maken, fysiek dan wel digitaal. Wanneer een lid verhinderd is, verzoekt de voorzitter voor vervanging te zorgen om het quorum voor besluitvorming te halen.

7. Rondvraag/sluiting

Er wordt verzocht om in het MC van 20 juni 2024 meer de inhoud (inhoudelijke rapportages) van de projecten te bespreken waaronder meer gegevens over de gerealiseerde indicatoren en sporenverdeling. Afhankelijk van de voortgang van de projecten wordt hier invulling aan gegeven.

CONCEPT